

પ્રવચન નં. ૨૭ ગાથા - ૭ તા. ૭-૭-૭૮ શુક્રવાર અષાઢ સુદ-૨ સં. ૨૫૦૪

ઈસ શુદ્ધ આત્માકે, શુદ્ધ આત્માકે, પવિત્ર દ્રવ્ય સ્વભાવ ત્રિકાળ આનંદકંદ પ્રભુ એ શુદ્ધઆત્મા, જો સમ્યગ્દર્શનકા વિષય હૈ. શુદ્ધ આત્મા ત્રિકાળી સમ્યગ્દર્શનકા વિષય, ધ્યાનમેં ધ્યેય, ધ્યાન હૈ પર્યાય, ઉસકા ધ્યેય શુદ્ધ આત્મા. પૂરણ પવિત્રતાકા પિંડ વો શુદ્ધ. એ આત્માકો “ કર્મબંધકે નિમિત્તસે અશુદ્ધતા હોતી હૈ, ” કર્મબંધના નિમિત્તથી, ઉપાદાન પોતાનું જ છે નિમિત્ત

કર્મ, અશુદ્ધતા મલિનતા હોતી છે, “યહ બાત તો દૂર હી રહો” મલિનતાકા તો લક્ષ છોડ દો, વો તો લક્ષમાં લેનેકે લાયક ચીજ નહિ. સમ્યગ્દર્શન જિસકો પાના છે ધર્મકી પહેલી સીઠી અથવા ધર્મકી શરૂઆત, ધર્મકી શરૂઆત કરના છે, ઉસકો શુદ્ધ આત્મામે જો મલિનતા દિખતી છે ઉસકા તો લક્ષ છોડ દો. ક્યોંકિ વો કોઈ દૈષ્ટિકા ધ્યેય છે નહિ.

કિંતુ ઉસકે દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રકે ભી ભેદ નહિ. આહાહા ! એકરૂપ વસ્તુ ચિદ્ધન એકરૂપ, ઉસમેં દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર ત્રીન ભેદ કરના વો ભી વિકલ્પકા કારણ છે, ભેદ છે, (વો) વ્યવહાર(કા) વિષય છે, વો સમ્યગ્દર્શનકા વિષય નહિ. આહાહા ! આવી વાત છે. ધર્મની શરૂઆત કરનેવાલેકો અશુદ્ધતા તો લક્ષમેંસે છોડ દેના પણ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રકા ભેદ અભેદમેં ભેદ કરના યે છોડ દેના. આહાહા ! આવી વાત છે. ‘ભી’ ચારિત્રકે ભી એમ છે ને ? અશુદ્ધતા તો દૂર રહો પણ ભેદકા ભી (લક્ષ) દૂર રહો. દર્શન જ્ઞાનને ચારિત્ર વો ભી લક્ષમેં લેને લાયક (નહિ). ભેદ છે તો દૈષ્ટિકા વિષયમેં લક્ષ લેનેકે લાયક નહિ. આહાહા ! સૂક્ષ્મ વિષય છે.

ક્યોંકિ, કેમકે ભગવાન આત્મા વસ્તુ છે “એ અનંત ધર્મરૂપ એક ધર્મી” અનંત ધર્મ છે, ગુણ છે ઉસમેં, પણ વસ્તુ તરીકે એક છે, ગુણ તરીકે અનંત છે, પણ ગુણી તરીકે એક ધર્મી એક દ્રવ્ય છે, આહાહા ! આવો મારગ ! વસ્તુ અનંત ધર્મરૂપ અનંત ગુણરૂપ એક ધર્મી છે એક દ્રવ્ય છે આહાહા ! પરંતુ વ્યવહારીજન અજ્ઞાની વ્યવહારમેં રહેનેવાલા પરમાર્થકા નહિ જાનનેવાલા “એક ધર્મકો સમજતે છે” એ ધર્મને સમજે, કે આ જ્ઞાન તે આત્મા, દર્શન તે આત્મા, ઐસા ધર્મકો સમજે પણ ધર્મીકો(અભેદકો) સમજતે નહિ. સમજમેં આયા ? વ્યવહારીજન ધર્મીકો હી સમજતે છે. ધર્મી કો હી ફક્ત જ્ઞાન દર્શન ને અસ્તિત્વ ને વસ્તુત્વ ઐસા ધર્મને જાણે. ધર્મીકો નહિ જાનતે. પણ ધર્મી જે દ્રવ્ય એકરૂપ છે ઉસકો જાનતે નહિ. આહાહા ! આમ આત્મા છે, અસ્તિ છે, ઐસા ગુણસે તો જાને કદાચિત્ પણ વો એકરૂપ ધર્મી છે જિસમેં ગુણ ભેદ ભી નહિ ઐસા એકરૂપ ધર્મી દ્રવ્યકો જાનતે નહિ. આહાહા ! ક્યાં લે જાના ? ધર્મીકો નહીં જાનતે.

“ઈસલિયે વસ્તુકે કિન્હી અસાધારણ ધર્મીકો” અસાધારણ નામ ઉસમેં યે હે ને દૂસરેમેં નહિ, ઐસા અસાધારણ ધર્મી નામ ગુણ અવસ્થા ગુણકો “ઉપદેશમેં લેકર અભેદરૂપ વસ્તુમેં” ભી વસ્તુ તો અભેદ છે અનંત ગુણનો એકરૂપ ધર્મી છે પણ નહિ સમજનેવાલા, ધર્મી નામ દ્રવ્યકી દૈષ્ટિ નહીં, વો ગુણકો હી જાનતે છે ઉસકો અભેદરૂપ વસ્તુમેં ભી વસ્તુ તો અભેદ છે, તો જ્ઞાન દર્શન ભિન્ન છે ને વસ્તુ ભિન્ન છે ઐસા નહિ. અનંત ગુણકા એકરૂપ ચિદાનંદ દ્રવ્ય એક છે.

“વસ્તુમેં ભી ધર્મીકે નામરૂપ ભેદકો ઉત્પન્ન કરકે” આહાહા ! વસ્તુ જો ચિદાનંદ પ્રભુ આત્મા જ્ઞાયકકા ધ્રુવ પ્રવાહ(સદેશ) જાનન જાનન જાનન ધ્રુવ દ્રવ્યસ્વરૂપ પ્રવાહ નામ ધ્રુવ રહેનેવાલા કાયમ ઉસકો નહીં જાનતે, ઉસકો ધર્મીકે નામરૂપ ભેદકો ઉત્પન્ન કરકે ધર્મીકે નામ, કથનરૂપ કરકે, કે આ આત્મા જ્ઞાન છે, દર્શન છે, ઐસા ભેદ ધર્મીકા નામરૂપી કથન, વસ્તુમેં ભેદ નહિ. આહાહા ! ધર્મીકે, ધર્મી જ્યાં આમ દ્રવ્ય ઉસકી દ્રષ્ટિ કરાનેકો અભેદમેં ભેદ છે નહિ, તો પણ ભેદ ધર્મીકા નામરૂપ ભેદ, કથનરૂપ ભેદ, જ્ઞાન-દર્શન ઐસા કોઈ અંદર ભેદ નહિ અંદર અભેદમેં પણ નામ કથન કરકે નામરૂપ ભેદકો ઉત્પન્ન કરકે, “ઐસા ઉપદેશ દિયા જાતા છે, કે જ્ઞાની કે” ધર્મીકે ધર્મી નામ દ્રવ્યકો “દર્શન છે, જ્ઞાન છે, ચારિત્ર છે” ઐસા ભેદ કરકે સમજાતે છે, સમજમેં આયા ?

ગાથા તો બહુ ઊંચી છે તદ્દન, વસ્તુ જો છે અખંડ અભેદ ઉસમેં કોઈ ગુણ ભેદ છે નહિ, વો તો અભેદ ચીજ છે. પણ ધર્મોને જાનનેવાલા, ધર્મીકો નહિ જાનનેવાલાકો ધર્મના નામના કથન કરકે ભિન્ન કથન કરકે વસ્તુમેં ભિન્ન નહિ, પણ આ આત્મા જ્ઞાન છે, દર્શન છે, ચારિત્ર છે એસા ધર્મીમેં ધર્મકા ભેદ ન હોને પર ભી નહિ સમજનેવાલેકો ભેદ નામ કથનસે કહકર કે આ જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર આત્માકો છે. દેવીલાલજી ! (શ્રોતા: વસ્તુ ભેદાભેદ સ્વરૂપ છે.) નહિ નહિ નહિ એ વસ્તુ ભેદાભેદ સ્વરૂપ તો વીતરાગતા થાય ત્યારે, ભેદાભેદ (સ્વરૂપ) હોને પર ભી અભેદકી દૈષ્ટિ કરાનેકો જબલગ ભેદ ઉપર લક્ષ રહેગા તબલગ રાગ છે. અને જબલગ રાગી છે તબલગ રાગકા વિષય ભેદ છે, તો એ ભેદ છોડાનેકો દ્રવ્યમેં ભેદ છે નહિ, છે તો વસ્તુ ભેદાભેદ, છેલ્લે કહેગા પણ એ તો વીતરાગ હો જાયેગા પીછે ભેદાભેદ જાનનેવાલા છે. પહેલે જબલગ રાગી છે તબ ભેદ ને અભેદ જાનને, બે જાનને જાયેગા તો વિકલ્પ ઉત્પન્ન હોગા. વસ્તુ જે અખંડ છે એ અનંત ગુણકા પિંડ છે ઉસમેં ગુણભેદકા લક્ષ કરેગા તો રાગી છે વો કારણસે રાગ ઉત્પન્ન હોગા ભેદ છે તો ભેદકો જાનનેકે કારણ રાગ ઉત્પન્ન હોતા એસા નહિ, કયુંકિ ભેદકો તો કેવળી ભી જાનતે છે, પણ આ રાગી છે તો ભેદ ઉપર લક્ષ જાએગા તો રાગ હી ઉત્પન્ન હોગા. આહાહાહા ! આવી વાત છે.

આવો કેવો ઉપદેશ આવો કહે છે. બાપુ ! આ તો મારગ અંતરનાં વીતરાગ સર્વજ્ઞ પરમાત્મા કહેતે છે વસ્તુ તો વસ્તુ છે અંદર એકરૂપ. અનંત ધર્મકો પી ગયા અંદરમેં ધુસ ગયા છે. એસા ધર્મીકો અર્થાત્ દ્રવ્યકો નહિ જાનનેવાલેકો ઉસકા ધર્મ નામ ગુણ જાનનેવાલેકો, ગુણસે સમજાતે છે. કે અભેદમેં ભેદ નહિ. પણ નામ ભેદ કથન કરકે આત્મામેં દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર છે એસા વ્યવહારસે ભેદ કરકે, ઉપદેશ કરતે છે, આવી વાતું ઝીણી.

જ્ઞાની એટલે આત્માકો દર્શન છે, જ્ઞાન છે, ચારિત્ર છે, જ્ઞાની શબ્દે આત્મા. આત્માકો દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નામ ભેદ કથન કરકે ઉસકે દ્વારા વો અભેદ જાનેં એ અપેક્ષાસે નામ ભેદ કથન ક્રિયા, વસ્તુમેં ભેદ નહિ. આહાહાહા ! “ ઈસ પ્રકાર અભેદમેં ભેદ ક્રિયા જાતા છે ” આ અપેક્ષાસે વસ્તુ અભેદ છે એકરૂપ છે, દ્રવ્ય તરીકે, ધર્મી તરીકે, તો એકરૂપ છે, ઉસમેં ધર્મકા ભેદ કરકે, વ્યવહાર કરકે, ધર્મકો સમજનેવાલેકો ધર્મ દ્વારા ધર્મી સમજાતે છે. સમજાના તો ઓ ધર્મી છે. આહાહા !

જેને ધર્મની શરૂઆત કરના હો, પ્રથમ ધર્મની શરૂઆત નામ પહેલે નંબરે પીછે બીજા જ્ઞાન ચારિત્ર આદિ નંબર પીછે. પહેલે સમ્યગ્દર્શનકી-સત્ય દર્શનકી શરૂઆત કરના હો તો ઉસકો ધર્મીકી દૈષ્ટિ કરના. દ્રવ્ય દૈષ્ટિ, પણ ઓ અજ્ઞાની દ્રવ્ય દૈષ્ટિકો એકદમ સમજે નહિ, એ માટે અભેદમેં ભેદ છે નહિ અને એ ભેદસે સમજતે છે કે જો આ જ્ઞાન આ જાનેં વો આત્મા, શ્રદ્ધે ઓ આત્મા, ઠરે એ આત્મા એસા ગુણ ભેદ નામ કથન કરકે બતાતે છે વસ્તુમેં ભેદ નહિ. આહાહાહા ! હવે આટલી તો તકરાર હજી બહારની. વ્રત કરો ને તપ કરો ને ભક્તિ કરો ને એ અશુદ્ધતા તો દૂર રહો એ તો પહેલે કહા, એ અશુદ્ધતા તો દૂર રહો, પણ અહિંયા તો ગુણીમેં ભેદ ધર્મકા છે નહિં, છતાં ધર્મીમેં ધર્મકા ભેદ કરકે, ધર્મી નહિં સમજનેવાલેકો ધર્મસે ધર્મીકો સમજાતે છે. આહાહા ! આવી વાતું છે.

ઇસ પ્રકાર અભેદમે ભેદ ક્રિયા જાતા હૈ, હૈ તો અભેદ વસ્તુ અભેદ હૈ, એકરૂપ હૈ ઉસમે વ્યવહારસે ભેદ કરકે સમજાનેમે આતા હૈ, હૈ ? “ ઇસલિયે વ્યવહાર હૈ. ” આહાહાહા ! દયા દાન વ્રત તપના ભાવ તો અસદ્ભૂત વ્યવહાર હૈ, આહાહાહા ! ઉસકા તો દૂર રહો, ઉસકા તો લક્ષ છોડો પણ ઉસમે હૈ ઐસા દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર જો સદ્ભૂત વ્યવહાર હૈ ઉસમે હૈ, પણ ભેદ નહિ અભેદમે અંદર વસ્તુ હૈ, આહાહા ! તો ઉસકા ભેદ પાડ કરકે સમજાના એ વ્યવહાર હૈ. આહાહા ! એ આત્મા દર્શનરૂપ હૈ, વિશ્વાસ કોણ કરતે હૈ ? વિશ્વાસ કરતે હૈ કોણ ? જડ કરે ? રાગ કરે ? મૈ આત્મા હું, ઐસા વિશ્વાસ કોણ કરતે હૈ ? એ વિશ્વાસ ઓ સમ્યગ્દર્શન એ સમ્યગ્દર્શનસે દ્રવ્યકા લક્ષ કરાના હૈ, દૈષ્ટિ દ્રવ્ય ઉપર લેના હૈ.

પણ એકલા દ્રવ્યકો સમજાના, ન સમજી શકે, ધર્મી આ દ્રવ્ય હૈ, વસ્તુ હૈ, વસ્તુ હૈ, પણ ઉસકો વિશ્વાસ કરનેવાલી ચીજ વો દ્રવ્ય હૈ જાનનેવાલા જાનતે હૈ કૌન ? એ જાનનેવાલી ચીજ એ આત્મા હૈ. ઠરતે હૈ કોણ ? રમતે-રમતે, ઠરતે કે અંદર એ આત્મા, ઐસા ત્રણ ગુણકો ભેદ કરકે વ્યવહાર કરકે સમજાયા હૈ. નેમચંદભાઈ ! આવી વાત છે. અત્યારે તો હજી તકરારું બહારમાં પડશે હજી. ધર્મી કોણ છે ઇસકી દૈષ્ટિ બિના વ્રત ને તપ ને ભક્તિ પૂજા કરો કરતે કરતે શુભ સે શુદ્ધ હો જાએગા. અહિંયા તો કહેતે હૈ કે અશુદ્ધ પરિણામસે તો સમ્યગ્દર્શન હોતા નહીં, દૈષ્ટિ દ્રવ્ય ઉપર હોગી નહિ, પણ ઉસમે દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રકા ભેદ કરકે ભી દૈષ્ટિ અભેદમે આતી નહિ. આહાહા ! ભેદ ઉપર ભી જબલગ લક્ષ રહેગા તબલગ વિકલ્પ ઉત્પન્ન હોગા. આહાહા ! આવો મારગ !

“ યદિ પરમાર્થસે વિચાર ક્રિયા જાવે ” ખરેખર પરમપદાર્થ વસ્તુ અભેદ ઐસે વિચાર ક્રિયા જાવે, “ તો એક દ્રવ્ય અનંત પર્યાયકો અભેદરૂપસે પીકર બેઠા હૈ, ” વસ્તુમે અનંત ગુણો જે ભેદ એ અંદર પર્યાય એટલે ભેદ, અંદરમે હૈ, એ તો પી ગયા હૈ. આહાહા ! પાણી જેમ પી જાતે હૈ ને ? એમ અનંત ધર્મ, દ્રવ્ય પી ગયા હૈ, અંદરમે પી ગયા હૈ. આહાહા !

યદિ પરમાર્થસે વિચાર ક્રિયા જાય તો એક દ્રવ્ય અનંત ભેદોંકો, પર્યાય એટલે ભેદો, પર્યાયકો એટલે ભેદોંકો, અભેદરૂપસે પીકર બેઠા હૈ(એટલેકે) દ્રવ્યમે અનંત ગુણ અભેદરૂપ અંદર પડા હૈ, કોઈ ભિન્ન હૈ નહિ. સમજમે આયા ? આરે ! આવી વાત હવે, નવરાશ ફુરસદ ક્યારે લે, એક તો બહારની પ્રવૃત્તિ ધર્મને નામે ચલાવી દીધી છે. એ પ્રવૃત્તિથી પણ ધર્મ નહિ પણ અંદર વસ્તુ જે એકરૂપ હૈ, ઉસમે ભેદ કરકે સમજાના પણ ભેદસે ભી ધર્મ નહિ. આહાહા ! અંદર વસ્તુ અભેદ ચૈતન્ય ધ્રુવ પ્રવાહ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ ઉર્ધ્વ સદા ધ્રુવ. ઉસમે તો અનંત ગુણ તો પી ગયે હૈ. અનંત ગુણ કોઈ ભિન્ન રહ્યા નહિ, પી ગયા ને એકરૂપ રહ્યા હૈ. આહાહાહા ! આવો ઉપદેશ હવે !

આ તો હજી ધર્મની પહેલી શરૂઆતની વાત છે. ચારિત્ર ને એ તો કાંઈ પછી વાતું, બાપુ એ ચારિત્ર કોને કહેવા ને એ લોકોને તો બહારથી નગ્નપણું ધારણ કરે ને કંઈ પંચમહાવ્રતના નામ ધારે નામ મહાવ્રત તો હૈ ક્યાં ? બહુ આકરી વાત પ્રભુ હૈ. હિતની વાત આ તો હૈ હોં, કોઈ વ્યક્તિની નહિ. વ્યક્તિની વાત હૈ નહિ, વસ્તુ, હિત ઐસા હોતા હૈ, એ વ્રત તપની અશુદ્ધતા એ તો વિકલ્પ હૈ, ઉસકો તો દૂર રહો, વો તો દ્રષ્ટિકા વિષયમે હૈ હી નહિ, પણ વસ્તુમે દર્શન જ્ઞાન

ચારિત્ર આદિ શક્તિયાં તો પડી હૈ(દ્રવ્ય) પી ગયા હૈ, અભેદ હૈ ઉસમેં ભેદ કરકે બતાના, દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર વો ભી વ્યવહાર હૈ, વો ભી વ્યવહારકે આશ્રયસે તો વિકલ્પ ઉત્પન્ન હોતા હૈ. વ્યવહારકે આશ્રયસે સમ્યગ્દર્શન નહિ ઉત્પન્ન હોતા, આ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રના ભેદકા વ્યવહારસે સમ્યગ્દર્શન નહિ હોતા. આહાહા ! આવી વાત છે.

ભાષા તો સાદી છે. પકડાય એવું છે, નેમચંદભાઈ ! આહાહા ! કયા કહેતે હૈ કે આમ સીધી બાત હૈ, વસ્તુ અંદર હૈ ને આત્મા ? આ તો પર ચીજ હૈ. વસ્તુ જે અંદર હૈ એ તો શરીરસે તો ભિન્ન હૈ, પણ વો પુણ્ય ને દયા દાનના વિકલ્પસે ભી યે તો ભિન્ન હૈ, આહાહા ! વો તો ભિન્ન હૈ, પણ ઉસમેં દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રકા ભેદ કરના, ઉસસે ભી અભેદ ભિન્ન હૈ. આહાહાહા ! બહુ આકરું કામ. તમારે નવા ભાઈ તો પહેલ વહેલા સાંભળતા હશે ? આ તો આત્માકી વાત હૈ ને પ્રભુ ? તારા ઘરકી બાત હૈ, નિજ સ્વરૂપકી બાત હૈ. પ્રભુ તું કૈસા હૈ ?

આંહી પરમાત્મા કહેતે હૈ કે તેરે જો ધર્મકી શરૂઆત કરના હૈ, તો પુણ્ય ને દયા દાનના વ્રતના વિકલ્પને તો છોડી દે લક્ષમેંસે, વો તો તેરી ચીજમેં હૈ હી નહિ પણ તેરી ચીજમેં હૈ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર તો સ્વરૂપમેં હૈ. અંદરમેં અભેદમેં હૈ. અભેદમેં ભેદ પી ગયા હૈ, પણ ભેદ કરકે બતાના દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર તે આત્મા વો ભી વ્યવહાર હૈ, ઉસકે આશ્રયસે સમ્યગ્દર્શન નહિ હોગા. ભેદકે આશ્રયસે તો રાગહી ઉત્પન્ન હોગા. ક્યોં ? કે રાગી હૈ વો કારણે, ભેદકે લક્ષસે રાગ ઉત્પન્ન હોતા હો તો તો કેવળી ભેદકો સબકો જાનતે હૈ, કેવળી તો ત્રણ કાળ ત્રણ લોક સબ ભેદકો સબકો પર્યાયકો સબકો જાનતે હૈ, પણ તુમ છન્નસ્થ હૈ, રાગી હૈ તો રાગીકો ભેદ ઉપર લક્ષ જાયેગા તો રાગ હી ઉત્પન્ન હોગા. આહાહા ! ભેદકા લક્ષ કરનેસે રાગ ઉત્પન્ન નહિ હોગા, પણ તુમ રાગી હૈ માટે ભેદ ઉપર લક્ષ કરનેસે રાગ હોગા. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? આહાહા ! આવી વાત કઈ જાતની હશે આ ? આ તે વીતરાગનો માર્ગ આવો હશે ? જિનેશ્વરનો ? આ લોકોમાં તો દયા પાળવી ને વ્રત કરવા ને અપવાસ કરવા, આયંબિલ કરવી ને ઓળી કરવી, બાપુ વીતરાગ-વીતરાગ જૈન દર્શન કોઈ અલૌકિક ચીજ હૈ !

અહીંયા તો કહેતે હૈ. આહાહા ! પરમાર્થસે વિચાર ક્રિયા જાય તો એક દ્રવ્ય અનંત ભેદોંકો, અભેદરૂપસે પીકર બેઠા હૈ, પર્યાય શબ્દે ભેદ, અનંત ગુણો જે ભેદરૂપ હૈ, એને તો અભેદમેં પી ગયા હૈ અંદરમાં પડયા હૈ સારા, એકરૂપ દ્રવ્ય હૈ ઈસલિયે ઉસમેં ભેદ નહીં. આ કારણે અનંત ભેદોંકો અભેદ રૂપમેં પડા હૈ, આ કારણે ઉસમેં ભેદ નહીં. આ કારણે ઉસમેં ભેદ નહીં. કયા કારણે ? અભેદમેં સબ ગુણો અંદર પડયા હૈ અભેદરૂપે, એ કારણે ઉસમેં ભેદ નહીં. ઈસલિયે ઉસમેં ભેદ નહીં. અને ભેદ કરને જાયેગા કે આ દર્શન હૈ ને જ્ઞાન હૈ ને આ ચારિત્ર હૈ, તો વ્યવહાર વિકલ્પ ઉત્પન્ન હોગા, ઔર સમ્યગ્દર્શન નિર્વિકલ્પ ઉત્પન્ન નહિ હોગા. આહાહા ! સમજમેં આયા ? આહાહાહા !

દૂસરા પેરેગ્રાફ ભાવાર્થકા દૂસરા.

“ યહાં કોઈ કહ સકતા હૈ ” - ભાષા જોયું ? યહાં કોઈ કહ સકતા હૈ, કહે સકતે હૈ. કે “ પર્યાય ભી દ્રવ્યકે હી ભેદ હૈ ” એ બધાં ગુણો એ દ્રવ્યનો જ સ્વભાવ છે. દ્રવ્યનો જ ભેદ છે. “ અવસ્તુ તો નથી ” એ ગુણો તો કાંઈ અવસ્તુ નથી. ગુણ ને ભેદ જે છે એ કોઈ અવસ્તુ નામ

પર વસ્તુ નથી. અવસ્તુ નામ પરવસ્તુને અવસ્તુ કહિએ, શું કહું ? ક્યા ક્રિયા ? કે આત્માની અપેક્ષાસે ભેદ છે એ અંદરમેં કાંઈ અવસ્તુ નહીં. અવસ્તુ કિસકો કહિએ, કે આત્મા સિવાય દૂસરા આત્મા, દૂસરા જડ ઉસકો આ વસ્તુકી અપેક્ષાસે ઉસકો અવસ્તુ કહિએ પણ ઉસમેં છે નહિ માટે અવસ્તુ કહિએ અને આ ગુણ તો ઉસમેં છે, ઉસકો તુમ વ્યવહાર કયું કહેતે છે ? અવસ્તુ કરકે, સમજમેં આયા ?

ફેર, ભાઈ તો નયા છે ને નયા તુમ બે તો આતે હો વારંવાર, આ તો સમજનેકી ચીજ આ છે, બાકી ધૂળ ધાણી છે સારા, આહાહા ! ક્યા ક્રિયા ? અહિંયા ભાવાર્થ સમજાનેવાલા પંડિતજી એસે કહેતે છે, કિ યહાં કોઈ કહ સકતે છે, કયું ? કે દ્રવ્ય દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર એ આત્મામાં છે, આત્માકી ચીજ છે એ કોઈ અવસ્તુ નહિ. અવસ્તુ નામ પર નહિ. પરઆત્મા ને પરદ્રવ્યને આ દ્રવ્યની અપેક્ષાએ અદ્રવ્ય કહીએ. આ વસ્તુની અપેક્ષાએ દૂસરી ચીજકો અવસ્તુ કહિએ. પણ આ વસ્તુમેં ગુણ છે, યે અંદરમેં છે ઉસકા ભેદ કરના છે, છે ઉસકા ભેદ બતાના છે, યે કાંઈ અવસ્તુ નહિ. વસ્તુ અંદર છે, લોજીકસે વાત કરતે છે. આહાહા !

ક્યા ક્રિયા ? યહાં કોઈ કહ સકતા છે, કેમ ? કે ઉસમેં ગુણ છે. પર વસ્તુ તો ઉસમેં છે નહિ, ભગવાન પંચ પરમેષ્ટિ ભી આત્માકી અપેક્ષાસે અવસ્તુ કહેનેમેં આતા છે. ઉસકો વ્યવહાર કહેનેમેં આતા છે. અવસ્તુકો વ્યવહાર ઔર વસ્તુકો નિશ્ચય. તો ભગવાન પંચપરમેષ્ટિ એ દેવ ગુરુ શાસ્ત્ર આદિ કો પરદ્રવ્ય એ તો અવસ્તુ કહો તો વ્યવહાર કહો તો એ કાંઈ હરકત નહિ. પણ અંદરમેં છે, વસ્તુમેં ગુણ છે એ અવસ્તુ નહીં, ઉસમેં છે એમાં અવસ્તુ ક્યાંથી આવી ? એસા તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો. એમ પંડિતજી કહેતે છે. આહાહા !

યહાં કોઈ યહ કહ સકતા છે, કયું ? કે ગુણ તો અંદરમેં દ્રવ્યમેં ભેદ છે, વસ્તુ, જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર આદિ છે, વસ્તુમેં છે, વસ્તુમેં નહિ છે, એ તો પર ચીજ વસ્તુમેં નહિ છે. પણ આ તો વસ્તુમેં છે, છે ઉસકો તુમ વ્યવહાર કયું કહેતે હો ? ઔર અવસ્તુ ક્યોં કહેતે હો ? આહાહાહાહા ! લોજીક સે વાત કરતે છે. યહાં કોઈ કહે સકતા છે, કહ સકતા છે, કે ગુણ ભી દ્રવ્યકે ભેદ છે, અવસ્તુ નહિ યે કોઈ પર ચીજ નહિ ઉસકા દ્રવ્યકા ભેદ છે, એ કોઈ પર વસ્તુ નહીં, દ્રવ્યકા હી ભેદ છે તો એ વસ્તુ છે, અને વસ્તુ છે ઉસકો વ્યવહાર ક્યોં કહો ? અપની ચીજ છે એ અપેક્ષાએ પર ચીજ અવસ્તુ છે, તો ઉસકો વ્યવહાર કહો. પણ અપની સ્વચીજમેં ગુણ છે, યે અપની વસ્તુ છે ઉસકો અવસ્તુ કહકર તુમ ભેદ, વ્યવહાર ક્યોં કહેતે હો ? સમજમેં આયા ? આહાહાહા !

તબ ફીર ઉન્હેં વ્યવહાર કેસે કહા જા સકતા છે, પ્રશ્ન સમજમેં આયા, પ્રશ્નકારકા પ્રશ્ન, તુમ કર સકતે હો એમ કહેતે છે. તુમ પ્રશ્નકાર પ્રશ્ન કર સકતે હો. પહેલા તો એસા કહા. કયું કે તેરા દ્રવ્ય જો છે ઉસમેં ગુણ છે, ગુણ ભેદ છે, ઉસમેં ન હો અને પરમેં હો તો ઉસકો તો અવસ્તુ કહકર વ્યવહાર કહો પણ તેરેમેં ભેદ છે ઉસકો તુમ વ્યવહાર કહેતે છે તો વો તો અવસ્તુ હો ગઈ, આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? ભાષા તો સાદી છે, પણ હવે ભાવ તો પણ આ તો શેઠીયા આવ્યા છે એટલે આ હિન્દી કરી હોં તમારા સાટુ આ, બાઈયુની તો વિનંતી હતી બાઈયુની કે હમણાં હિન્દી રહેવા દો વો અબી આયેગા ને શિક્ષણ શિબિર તબ હિંદી હોગા કે હવે આ શેઠીયા આવ્યા છે ને, સાંભળે તો ખરા એક ભાઈ તો અજાણ્યા છે. આહાહા ! માર્ગ તો પ્રભુ.

शिष्यको अम कहेते है अथवा प्रश्नकारको टीकाकार अटले आ वयनिकाकार अम कहेते है के तुम असा कहे सकते हो. क्युं के आत्मा है. उसमें गुण है, अने गुण है उसको व्यवहार कहेना, कहेता हो तो वो अवस्तु हो जाती है, असा तुम प्रश्न कर सकते हो. आहाहा ! देवीलाल ! आहाहा ! आ वस्तु अंदर है यैतन्य प्रकाशनी पूंज, यैतन्ययंद्र, अकरूप ध्रुव उसमें गुण है अने है उसको तुम अवस्तु कहेकर व्यवहार कओ, है उसको व्यवहार कओ ? है उसको तो निश्चय कहेना याहिये. उसमें नहि हो, परयीज नहि हो, उसको तुम व्यवहार कहे सकते है, क्युंकि ये अवस्तु है. आ वस्तुनी अपेक्षाओ अवस्तु है पर अनी अपेक्षासे भले वस्तु है. पण आ अपेक्षाओ अवस्तु है तो अवस्तु को तो व्यवहार तुम कहे सकते है. पण तेरी यीजमें धर्म है, गुण है, उसको व्यवहार क्यो कहेते(हो) ओ तो नहि है असा हो गया. समजमें आया ?

भैया ! भैया ! प्रेम लागते है, वात तो असी है प्रभु आ तो, दिगंबर संतोनी वात लोको में अत्यारे सुननेमें आती नहि. आहाहा ! गजब वात है. समजमें आया ? क्या किया भैया समजमें आया ? क्या कहेते है ? के अक ध्रुव वस्तु है आत्मा पदार्थ उसमें जो यीज न हो शरीर वाणी मन देव गुरु शास्त्र नहि है, तो आ अपेक्षासे उसको अवस्तु कहेनेमें आता है. अवस्तु कहेकर व्यवहार कहेनेमें आता है, पण अपनेमें गुण है, अंदर है, उसको तुम व्यवहार कहेकर अवस्तु कहेते है. समजमें आया ? ओ तो प्रश्नकारे, प्रश्नकारने यलाया है, कहे सकते हो तुम असा, है ? तुम असे कहे सकते हो, क्योकि भगवान आत्मा अनंत गुणस्वरूप है. दर्शन ज्ञान यारित्र आदि गुण स्वरूप है. और उसको तुम व्यवहार कओ तो तो अवस्तु हो जायेगी, अवस्तुको व्यवहार कहेना है. स्ववस्तुको तो निश्चय कहेना है. देवीलाल ! आहाहाहा ! बराबर आव्या छो ताकडे(अवसरे) गाथा अखीमें कलकत्तेथी आव्या ने बहोत दूर दिल्लीसे. आहाहा !

अमारे भाई आव्या छो ने लाडनुवाणा नही ? भगवान, तेरी यीज असी है भाई आहाहा ! अने ओ दिगंबर संतो सिवाय, आहाहाहाहा ! असी कथनी, आहाहा ! शुं ? क्या कहेते है ? आहाहा ! अर्थकार प्रश्नकारके मुभमें बुलाते है, कओ क्योकि गुण तो अंदरमें है, है उसको हम व्यवहार कहेते है तो तुम कहे सकते हो के है उसको व्यवहार क्युं कहे ? नहि उसमें है, उसको व्यवहार कहे सकते है. आत्मामें परद्रव्य नहि शरीर कर्म देव गुरु शास्त्र आत्मा सिवाय कर्म आदि सब अवस्तु कहेनेमें आता है. तो अवस्तुको तो व्यवहार तुम कओ पण अंदरमें गुण है, वस्तु है, वस्तुमें वस्तुत्वपणानी शक्तियां है, ये है(उस) को तुम व्यवहार कहेते हो तो उसका अर्थ ओ हो गया के ये शक्तियां है ही नही ? अवस्तु है, समजमें आया ? आहाहा !

सातमी गाथा तो आम सर्वोत्कृष्ट है, अमां आ शैठ आव्या छो बरोबर, नेमीयंदभाई ! आहाहा ! क्या कहेते है ? प्रश्नकारका मुभमें तुम प्रश्न कर सकते हो. असे कथा, क्युं ? के उसमें है वो तो निश्चय है, गुण है तो स्वमें निश्चय है और गुणको भेद करके तुम अवस्तु व्यवहार कहेते हो, तो व्यवहार तो अवस्तु होती है. अपनेमें जो यीज न हो उसको व्यवहार कहेनेमें आता है, अपनेमें है उसको तो निश्चय कहेनेमें आता है. तो तुमारा प्रश्न करो. देवीलाल !

આહાહાહા ! (શ્રોતા:- સમાધાન ભી બહુત સુંદર ક્રિયા) હા, પ્રભુ તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો, ક્યોંકિ અપની ચીજ જો હૈ, ઉસમં ગુણ અપનેમં હૈ, હૈ તો હમ વ્યવહાર કહેતે હૈ તો તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો, હૈ ઉસકો તુમ વ્યવહાર ક્યું ક્રિયા ? ઉસમં ન હો વો ચીજકો તુમ વ્યવહાર કહો, પણ અહિંયા હૈ ઉસકો તો નિશ્ચય કહેના ચાહિયે, ઉસકો વ્યવહાર ક્યું કહા ? આહાહા !

યહાં કોઈ કહ સકતા હૈ એમ લીધુંને ? તમે પ્રશ્ન કરી સકતે હો, ક્યોંકિ પ્રશ્ન કરનેકા અવકાશ હૈ, ક્યોંકિ અપનેમં ગુણ હૈ એ તો નિશ્ચય હૈ, અપનેમં કહેના યે તો નિશ્ચય હૈ, અને તુમ ગુણકો વ્યવહાર કહેતે હો તો અવસ્તુ હો ગઈ, એમ તુમ પ્રશ્નકાર પ્રશ્ન કર સકતે હો. આહાહા ! દેવીલાલજી, આહાહા ! અરે એ વાત પ્રભુના ઘરની, ત્રણલોકના નાથ, જિનેશ્વરદેવ સિવાય ક્યાં આ વાત છે. આહાહા ! આવી વાત. આહાહા ! પ્રશ્નકારનાં મુખમાં કહેતે હૈ, તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો, ક્યું કર સકતે હો ? કે આત્મામં તો ગુણ હૈ, હૈ, અનંતગુણ ભેદરૂપ હૈ તો ઉસકો તો તુમ વ્યવહાર ક્યું કહા ? ન હોય ઉસકો વ્યવહાર કહો, અપનેમં કોઈ ચીજ ન હો તો પરકી અપેક્ષા અપનેમં આત્મા એ પર હૈ નહિ અપની અપેક્ષાસે પર હૈ નહિ. પરમં અપના હૈ નહિ, તો પરકો વ્યવહાર કહો, સ્વકો નિશ્ચય કહો, આહાહાહા ! એસે પ્રશ્ન કર સકતે હો તુમ, એમ કહે છે. કારણ કે હમ હૈ, ઉસકો વ્યવહાર કહેતે હૈ, તો તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો, હૈ ઉસકો તો નિશ્ચય કહો. અપનેમં ન હો ઉસકો વ્યવહાર કહો એસા પ્રશ્ન કર સકતે હો તુમ. આહાહાહા ! (શ્રોતા:- પ્રશ્ન સમજાય તો ઉત્તર સમજાય) અમારે શેઠ આવ્યા છે ને પછી એને કાંઈ આ સમજાયને આ નવા આ વખતે દોઢ વર્ષે આયા. આહાહા ! પ્રભુ તું કોણ હૈ ? તું એકરૂપ ચીજ હૈ અંદર. આહાહા ! ગુણ ભી પી ગયા હૈ દ્રવ્યમં, અભેદ હુએ હૈ. આહાહા ! ઉસમં ગુણ હૈ, એ ગુણ હૈ ને ગુણી હૈ, એસા ભેદ કરના વો હૈ (ઉસ)કા ભેદ કરકે તુમ વ્યવહાર કહેતે હો તો અવસ્તુ હો જાતી હૈ એમ પ્રશ્નકાર કહેતે હૈ. યહાં કોઈ કહ સકતા હૈ પર્યાય ભી દ્રવ્યકે ભેદ હૈ, એ દ્રવ્ય નામ ગુણ આદિ બધાં, અવસ્તુ નહીં તબ ફિર ઉન્હે વ્યવહાર કેસે કહા જા સકતા હૈ ? અપનેમં હૈ ઉસકો વ્યવહાર કેસે કહનેમં આ જાતા હૈ ? પર્યાય, દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર અથવા દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર ગુણ ભેદ અંદરમં હૈ, ઉસકો તો તુમ અવસ્તુ કહેકર વ્યવહાર કહેતે હો ? તુમ વ્યવહાર કહેતે હો તો તો અવસ્તુ હો જાતી હૈ, ઉસમં હૈ નહિં એસા હો જાતા હૈ, બરાબર હૈ ? આહાહા ! આહાહા ! આવી વાત ક્યાંય (હૈ નહીં). આહાહા ! ગજબ વાત કરતે હૈ. અને કેટલા લોજકસે ન્યાયસે લોજકસે. ઓહોહોહો !

પ્રભુ, પ્રશ્નકારને કહેતે હૈ કે તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો ને પ્રભુ, ક્યું કે ગુણ તો અપનેમં હૈ ને ! અપનેમં હૈ પર્યાય ભી અપનેમં હૈ ને ! તો અપનેમં હૈ ઉસકો તો વ્યવહાર કેસે કહો વો તો નિશ્ચય કહો ને તુમ તો પર્યાય હૈ ઉસકો તો વ્યવહાર કહેતે હો, વ્યવહાર તો અપનેમં જો ચીજ ન હો ઉસકો વ્યવહાર કહેનેમં આતા હૈ. અને ગુણ ને પર્યાય તો અપનેમં હૈ. ઉસકો આપ વ્યવહાર કેસે કહે સકતે હો ? ઉસકા સમાધાન. આ પ્રશ્ન, ભૈયાજી ! સુનનેમં આતા હૈ સમજનેમં ? ભાષા તો સાદી હૈ પ્રભુ. આહાહા ! ભગવાન હૈ ને આત્મા અંદર. આહાહાહા ! ત્રણ લોકનો નાથ આહાહા ! એને સમજાવવાની કથની સંતો, દિગંબર સંતો કૈસી કરતે હૈ. આહાહાહા ! યે ઠીક હૈ. તમારા પ્રશ્ન ઠીક હૈ. ઠીક તો કહા, ક્યોં ? કે અંદરમં ગુણ હૈ, પર્યાય હૈ, ઉસકો વ્યવહાર હમ કહા

तो तेरा प्रश्न ठीक है. के अवस्तुको व्यवहार कहेनेमें आता है, ने है उसको व्यवहार क्युं कहा ? ये तुम्हारा प्रश्न ठीक है इवे उसका समाधान करते है, आहाहा !

ठीक, यह ठीक है, " किंतु यहां द्रव्यदृष्टिसे अत्मेदको प्रधान करके उपदेश दिया है " तेरी बात व्याजनी है. अपनेमें है उसको व्यवहार क्यो कहा, अे तेरा बात व्याजनी है, ठीक है, अेम तो कबूल किया. પણ अर्हिया भिन्न रीज, दूसरी रीत कहेना है. (कयांय एे नर्ही) आहाहा ! यहां द्रव्यदृष्टिसे अत्मेदको मुष्य करके उपदेश दिया है. अत्मेद वस्तु जो द्रव्यस्वभाव उसकी दृष्टिसे, एेसकी दृष्टिका विषयकी प्रधानतासे, आहाहा ! अत्मेदको मुष्य करके उपदेश दिया है. " अत्मेद दृष्टिमें मेदको गौण कहेनेसे हि, " शुं, क्या किया ? अत्मेद दृष्टिमें मेद है, गुण अंदर है. " પણ मेदको गौण करनेसे अत्मेद ललीत्मांति मालूम हो सकता है "

तेरा कहेना ठीक है के अंदर पर्याय अपनी है गुण अपना है तो अपनेको निश्चय कहो. एेसको व्यवहार कहो तो अवस्तु हो जाती है अे ठीक है मैया तेरा कथन. आहाहा ! પણ अमारी कथनीमें अत्मी द्रव्यदृष्टिकी अत्मेद प्रधान करके कहेना है, तो त्यां मेद आता नहि. आहाहाहा ! आहाहाहा ! आवी चारे बाजुनी बात सर्वज्ञ परमेश्वर सिवाय (कयांय एे नर्ही) आहाहा ! केटली बात लोखक न्यायसे सिद्ध करते है. प्रभु तेरा प्रश्न बराबर है हों, પણ अमारे यहां अत्मेद दृष्टिका प्रधानसे कहेना है, मेदको गौण करना है, एे जरो, अभाव नर्ही करना है. પણ मेदको गौण करके अत्मेद त्रिकाणी अेक वस्तुकी दृष्टि करानेको, दृष्टिका विषय तो तदन अत्मेद है. अत्मेद उपर दृष्टि दीये बिना सम्यग्दर्शन होता नहि. आहाहाहा !

" अत्मेददृष्टिमें मेदको गौण कहेनेसे ही अत्मेद ललीत्मांति मालूम हो सकता है, " अत्मेद दृष्टिमें मेद है एेतें (तो ली) मेदको गौण करके, अभाव करके नर्ही, उसका लक्ष एेोडानेको, ते तरफका आश्रय एेोडानेको उसको गौण करके व्यवहार है अैसा कहेनेमें आया है और निश्चय अत्मेद दृष्टिको मुष्य करके उसको निश्चय कहेनेमें आया है. आहाहाहाहा ! इज्ज तो पहेले धर्मनी शरुआत सम्यग्दर्शन अनुं बिजुं कैसा है यह बात चलती है. आहाहा !

इवे अे कांएे जबर नहि ने पडिमा ले लो, प्रत ले लो, ब्रह्मचारी (ब्रह्मचर्य) ले लो. डीकणुं ले लो धूणमें है नहि. आहाहा ! तेरी बात ठीक है, क्योकि अपनेमें है उसको व्यवहार कहेना, अे तो अवस्तु हो जाती है तो बात तेरी तो ठीक है. अे तो कबूल किया. પણ यहां, द्रव्यदृष्टिसे वस्तुकी दृष्टि त्रिकाण अत्मेद अेवी अत्मेदको मुष्य करके, मुष्य करके उपदेश दिया, और मेदको गौण करके अभाव करके अेम नर्ही. अत्मेद दृष्टिमें मेदको गौण करनेसे ओलामां प्रधान कियांने ? द्रव्यदृष्टिसे अत्मेदको मुष्य कहा प्रधान नाम मुष्य, अने अत्मेद दृष्टिमें मेदको गौण कहेनेसे अत्मेद ललीत्मांति मालूम हो सकता है. मेदको लक्षमां नहि लेनेके कारण अत्मेदकी दृष्टि करानेको, मेदको है उसको गौण करके अत्मेदकी दृष्टि करानेको मेद व्यवहार है अैसा कहेनेमें आया है. आहाहाहा ! अंउवा-अंउवामां कयां आ मणे अेवुं एे न्यां ? अमारे मैयाज्ज तो कहेते है कि कयांय मणते नहि. (कयांय मणती नथी) आ रीज वीतरागनी. आहाहाहा ! अलौकिक रीज है, भाग्यवानको तो जाने पडे अैसी बात है.

वस्तु भगवानआत्मा धर्मा तरीके, द्रव्य तरीके अेक है. उसमें अनंत गुण पी गया अत्मेद

હો ગયા છે ગુણ કોઈ ભિન્ન નહિ તો ગુણકો જે સમજતે છે, અભેદકો દૈષ્ટિકા વિષયકો નહિ સમજતે, ઉસકો ભેદસે સમજાયા. પણ ભેદસે સમજાયા પણ ઈ ભેદે સમજાયા અભેદ, ભેદે ભેદકો સમજાયા છે એસા નહિં. દૈષ્ટિક ત્યાં કરાનેકો ભેદકો સમજાયા. આહાહા ! ભેદકો ગૌણ કરકે, ભેદકો ગૌણ કરકે, ભેદકો વ્યવહાર કહેકર અવસ્તુ કહા એ આ અપેક્ષાસે કે ત્રિકાળી દૈષ્ટિકે અભેદમે ભેદ છે નહિ, એ અભેદ દૈષ્ટિક કરાનેકો ભેદકો ગૌણ કરકે વ્યવહાર કહા છે, હવે આમાં આ આટલું બધું યાદ ક્યારે રહે ? આહાહા ! (શ્રોતા: યાદ ક્યાં રાખવાનું છે, સમજવાનું જ છે) છે ? આહાહા !

ઈસલિયે ભેદકો ગૌણ કરકે ઉસે વ્યવહાર કહા. અભાવ કરકે નહિ. છે તો ઉસમે પણ અભેદ દૈષ્ટિક કરાનેકો અભેદમે ભેદ માલૂમ હોતા નહિ અને ભેદકા લક્ષ જો આ જાય તો રાગ ઉત્પન્ન હોતા છે. અને અભેદ દૈષ્ટિક કરાનેકો, અભેદ દૈષ્ટિકો મુખ્ય કરકે, ગુણ છે ઉસમે, ભેદ છે, પણ ભેદકો ગૌણ કરકે, વ્યવહાર કહેનેમે આયા છે. અભેદકો મુખ્ય કરકે નિશ્ચય કહેનેમે આયા છે. આહાહાહા ! આવું છે શું કરવું પણ ? દયા પાળવી કે વ્રત કરવા ઉપવાસ તારી દયા તો પાળ પહેલી. ભેદકા ભી લક્ષ છોડકર અભેદ દૈષ્ટિક કરના એ સ્વ દયા છે. એટલે ? જેસા અભેદ છે એસા જાન્યા ઉસકા નામ સ્વ દયા છે ! છે અભેદકો ભેદ જાનના છે, રાગવાળા જાનના તો હિંસા ક્રિયા અપની ચીજકો અનાદર કર દિયા. આહાહાહા ! આહાહા !

અભેદૈષ્ટિકે ભેદકો ગૌણ કરનેસે હી, કહેનેસે હિ અભેદ ભલીભાંતિ માલૂમ હો સકતા છે. ઈસલિયે, આ કારણે ભેદ ઉસમે હોને પર ભી, ઉસકી વસ્તુમે છે, છતાં ભેદકો ગૌણ કરકે ઉસે વ્યવહાર કહા છે. ઉસમે અભાવ કરકે વ્યવહાર કહા નહીં, કે એમાં ગુણભેદ છે હી નહિ, ધર્મ અંદર છે હી નહિ. પર્યાય છે હી નહિ, એમ નહીં. પણ અભેદ ત્રિકાળી ચીજ જો અભેદ એકરૂપ છે, ઉસકી દૈષ્ટિકે ભેદ અભેદમે માલૂમ હોતા નહિં, તો ભેદકો ગૌણ કરકે વ્યવહાર નામ અવસ્તુ કહા અને ત્રિકાળી અભેદકો મુખ્ય કરકે વસ્તુ કહા. ઉસકા નામ વસ્તુ કહા. આહાહાહા ! વિષય આજ ઝીણો છે. આજ, અષાડ સુદ બીજ છે આજ તો, સૌરાષ્ટ્રનું વર્ષ બેસે છે આજ. સૌરાષ્ટ્રમાં જામનગરવાળા અષાડ સુદ બીજનું બેસે છે ને ? એય ચીમનભાઈ એને ખબરેય નહિ હોય મુંબઈ રહે છે ને ? સૌરાષ્ટ્રમાં અષાડ સુદ બીજે વર્ષ બેસે, જામનગર ને એ બાજુ, વર્ષ બેસતું ત્યાં છે. મુંબઈ બહુ રહેતા હોય એને ખબર ન હોય. અષાડ સુદ બીજ જામનગર ને એ બાજુમાં વર્ષ બેસતું આ, ઉપની સાલ બેસશે. ૩૪ સાલ (પૂરી થઈ). આહાહા !

ક્યા ક્રિયા ? પ્રશ્નકારકો કહેતે છે કે તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો, ક્યોં કર સકતે હો ? કે આત્મામે ભેદ ગુણ છે, છે તો ઉસકો હમ વ્યવહાર કહા, તો તુમ પ્રશ્ન કર સકતે હો. ગુણ છે આ તો નિશ્ચય છે. સ્વ છે ઉસમે તો નિશ્ચય છે ને વ્યવહારકો તુમ અવસ્તુ કહા, અવસ્તુકો વ્યવહાર તુમ કહેતે છે, તો એ આત્મામે ગુણ-પર્યાય નહીં છે ? ગુણ પર્યાય નહિ છે, તો વ્યવહાર છે ? એસા પ્રશ્ન તુમ કર સકતે હો, પણ ઉસકા હમારા ઉત્તર યે છે, કે વસ્તુ જો અભેદ દૈષ્ટિક કરાનેકો એકરૂપ ત્રિકાળ ચીજ ઈસકા આશ્રય કરનેસે સમ્યગ્દર્શન હોતા છે. તો ત્રિકાળીના અભેદની દૈષ્ટિક કરાનેકો અભેદકો મુખ્ય કરકે ઉસકો નિશ્ચય કહેનેમે આયા છે. સમજમે આયા ? ઉપદેશ દિયા ગયા છે. ઔર વ્યવહાર ગુણભેદ છે ઉસમે તો છે તો એ અપેક્ષાએ નિશ્ચય છે પણ અભેદ દૈષ્ટિક કરાનેકો

भेदको गौण करके व्यवहार कहेनेमें आया है. आहाहा ! आवुं छे.

वीतराग मार्ग परमेश्वर त्रिलोकनाथ अेमां द्रव्य गुण ने पर्याय तीनों है. आत्मामें द्रव्य गुण ने पर्याय तीनों है. अपनेमें है तो अे निश्चय कहेनेमें आया अपनेमें परवस्तु नहीं. उसको व्यवहार कहेनेमें आया. अने तुम तो पर्यायको ने गुणभेदको व्यवहार कहेते हो ज्ञाणे अे वस्तु ज नहीं, भैया ! मै (ने) क्या कारणसे कहा है प्रभु तुं सून तेरी पूरण प्रभुता जो द्रव्य अभेद है, उसकी दृष्टि करानेको भेद उसमें कहा है, प्रभु तु सून तेरी पूरण प्रभुता जो द्रव्य अभेद है उसकी दृष्टि करानेको भेद उसमें है (तो भी) गौण करके अवस्तु करके व्यवहार कहा. वस्तु निश्चयको वस्तु कहा. आहाहा ! (त्रिकाणीने) अभेदको निश्चय कहा. अहीं तो यह कहा. त्रिकाणीमें तो त्रण काण आवे ने वणी - अहीं तो अभेद वस्तुको वर्तमानमें, आहाहा ! अेकरुप वस्तु है प्रभु उसकी दृष्टिकी प्रधानतासे आ उपदेश देनेमें आया है, क्योंकि द्रव्यदृष्टि करानेको समकित होता है, और भेदकी दृष्टि करनेसे विकल्प उत्पन्न होता है ! है उसमें भेद पण छन्नस्थ प्राणी है, रागी है आगण कहेगा, कहेसे - रागी प्राणी है तो भेदका लक्ष करेगे तो राग होगा - भेदका ज्ञान करनेसे राग होगा अेम नहीं पण तुम रागी प्राणी है अल्पज्ञ है छन्नस्थ है अे तेरेमें भेद है गुण पर्याय पण गुण पर्यायका लक्ष लेगा तो रागी प्राणी है तो राग ही उत्पन्न होगा.

ल्यो विशेष आवशे.

प्रमाण वयन गुरुदेव-